

Hygienombudsträff nr 3 2026

Kommunal vård

Välkommen! Vi börjar kl. 14:00

Stäng av din mikrofon så länge

Skriv gärna i chatten var ni arbetar
och antal om ni är flera som sitter
tillsammans.

Innehåll

Program för träffen:

- ▶ Funderingar sedan förra träffen?
- ▶ Årshjul Maj
- ▶ Smitta, smittspridning
- ▶ Basla hygienrutiner
- ▶ Vad gäller vid värme i sommar
- ▶ Introduktion nya medarbetare
- ▶ Genomgång och svar på insända frågor

Vad gjorde vi sist och finns några funderingar?

- ❖ Genomgång av Årshjul – hygienombud, fliken för kommunens hygienombud flyttad
- ❖ Förråd- regler och rutiner
- ❖ Antibiotikasmart – möjlighet till certifiering
- ❖ Vårdhygienisk egenkontroll (VEK)
- ❖ Frågor
- ❖ Teams vi tittar på nya Teamet och visar nästa mötes länk
- ❖ Vad gäller för användning av skyddshandskar-nästa bild

Budskap att ta med

- En ny desinfekterad hand är renare än en skyddshandske. Följ BHK och undvik onödig användning av handskar
- Vid handskanvändning ökar risken att vi sprider smitta
- Skyddshandskarna är inte heller så rena som vi tror. Även en nyöppnad handskförpackning innehåller mikroorganismer.
- Du kan inte bli smittad genom hel hud – hel hud är en säker barriär!

Sommarvikarier

- ❖ Bör vara med på organiserat sommarintro
- ❖ Sedan intro med hygienombud för lokala rutiner
- ❖ Info om ev patient med MRB – vad behöver man tänka extra på här
- ❖ Visa rutin för städ- vad ingår, hur och med vad
- ❖ Tvättstugan- hur arbetar man här- inte blanda, förkläde desinf av ytor. Hantering av rent..

Hög värme

Vårdhygieniska riktlinjer vid användning av portabelt kylaggregat eller fläkt

Vad menar vi med smitta?

- Smittspridning kan ske både från sjuka personer och från de som är friska smittbärare
- Personer med nedsatt immunförsvar är de som löper störst risk att drabbas av infektioner
- Smittämnen kan spridas på olika sätt, så kallade smittvägar-
Exogen smitta

Alla har bakterier!

- Normalfloran är individuell och finns naturligt på olika delar av kroppen utan att orsaka sjukdom
- Endogen smitta – mikroorganismer från sin egen bakterieflora, ex UVI - viktigt med nedre hygien och att det utförs rätt
- Vi ska vara rädd om vår normalflora och inte dela med oss av den
- Detta blir viktigare och viktigare med ökning av MRB
- Tarmfloran störs av ex. antibiotika

Bakterier behövs -men sprid dem inte vidare!

Smittvägar

Kontaktsmitta

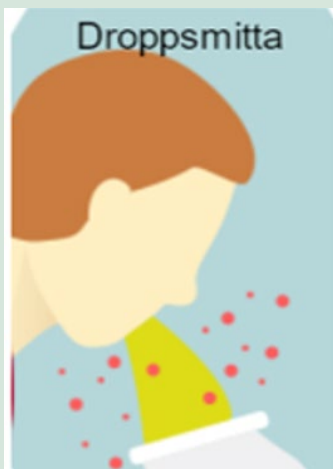

- Direkt kontaktsmitta - fysisk kontakt
- Indirekt kontaktsmitta - sker via mellanled

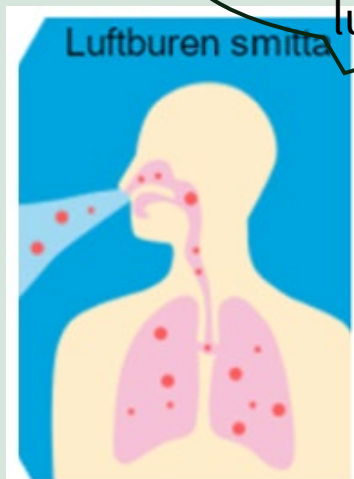
Smittvägar – så bryter vi dem

Här ingår nu
även
luftvägsvirus

Större droppar
faller snabbt till
golvet oftast
inom 1-2 m

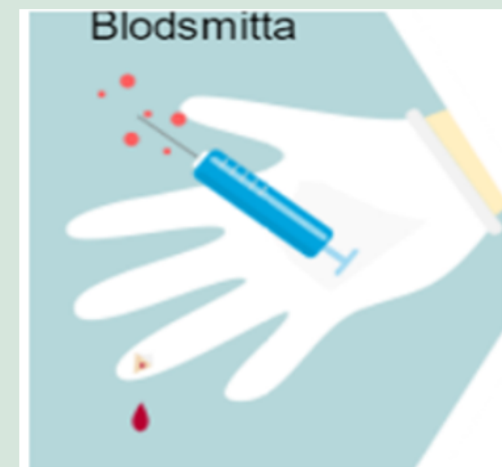
Munskydd
visir
handhygien

De mindre dropparna
följer luftströmmar, andas
in
andningsskydd
Isolering

Når munnen
via ex vatten
och livsmedel,
händer
som kontakt

Sker direkt via sexuell
kontakt eller
kontaminerade
blodprodukter.
Indirekt genom ex stick-
och skärskador –
sticksäkra produkter,
handskar

Jag har väl aldrig spridit smitta?

Den usynlige utfordringen I – Håndhygiene - YouTube

Riskfaktorer för smittspridning

- Kräkning, diarré
- Luftvägsinfektion/luftburna (TB)
- Sår, eksem
- KAD, drän
- Nedsatt kognitiv förmåga
- Dålig följsamhet till hygienrutiner
- Otillräcklig desinfektion av medicintekniska produkter

Hur förebygger vi smittspridning?

- **Basala hygienrutiner!**
- Punktdesinfektion
- Rengöring/desinfektion av ytor, hjälpmedel och utrustning
- Rutiner för särskilda smittämnen
- Isoleringsvård och Kohortvård (tex Magsjuka, influensa, covid-19)
- Städning

Hur länge överlever olika organismer?

Organism	Survival time
<i>Clostridium difficile</i> (spores)	5 months
<i>Acinetobacter</i> spp	3 days to 5 months
<i>Enterococcus</i> spp including vancomycin-resistant <i>Enterococci</i>	5 days to 4 years (Wagenvoort et al, 2011)
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	6 hours to 16 months
<i>Klebsiella</i> spp	2 hours to > 30 months
<i>Staphylococcus aureus</i> , including meticillin-resistant <i>Staphylococcus aureus</i>	7 days to 7 months
Norovirus (and feline calicivirus)	8 hours to > 2 weeks
Severe acute respiratory syndrome Coronavirus (SARS-CoV)	72 hours to >28 days
Influenza	Hours to several days

Fråga 1 från verksamheten

- *Får man handla till vårdtagare i arbetskläder ?*
- *Innebär detta någon risk?*
- *Ok att utföra uppdrag i tjänsten, ofta har man en jacka/kofta som skyddar.*
- *Ingen större risk*

Självskattning av basala hygienrutin för Kommunen vård- och omsorg

- Centuri 76475

Datum/tid	Yrkeskategori	Enhet

Instruktion

Självskattningsformuläret utförs av vårdpersonal som har patientnära arbete. Vårdhygien rekommenderar att mätning via självskattningsblankett görs minst en gång/kvartal, oftare vid behov, lämpligen på Apt för att nå så många som möjligt. Mätningen är anonym, dvs inget namn på blanketten.

Självskattningen gäller antingen den första vårdtagaren som personalen haft kontakt med under arbetspasset eller så besvaras frågorna utifrån hur man vanligen arbetar.

Samtliga frågor besvaras, med ett kryss i respektive ruta.

Läs tex i informationsrutan innan självskattning men besvara frågorna sanningsenligt.

Resultatet sammanställs, redovisas och diskuteras med personalgruppen vid gemensamma möten. Syftet med självskattningen är, utöver att personalen blir påmind och informerad, att identifiera vilka eventuella brister som finns och att arbeta med förbättringsåtgärder kring dessa.

Korrekt desinfektion av händerna innebär att händerna desinfekteras med tillräcklig mängd för att möjliggöra inarbetning över handens alla delar under minst 30sek. Handdesinfektion ska göras omedelbart vid ankomst till medborgarens hem och innan du lämnar det, före och efter användning av handskar samt före hantering av ren/steril produkt.

Tvätta händerna med flytande tvål och vatten före handdesinfektion om händerna är synligt smutsiga/känns smutsiga. Händerna ska även tvättas efter kontakt med patient/miljö då patient har/haft kräkning eller diarré.

Korrekt användning av handskar innebär att handskar används vid risk för kontakt med kroppsvätska så som blod, tårvätska, sårvätska, urin, avföring, kräkning och sekret. Handskar tas av direkt efter att momentet som innebar risk för kroppsvätska är utfört.

Kommentarer från självskattningsblanketter

- Använder handskar även om jag inte kommer i kontakt med kroppsvätskor
- Använder handskar vid alla moment inne hos vårdtagaren.
- Glömmer att ta handsprit direkt jag kommer in till en patient.
- Har några sår på handen. Hade plåster 1 dag då de var öppna.
- Har klocka på mig.

MRB – MultiResistent Bakterier

- Multiresistenta bakterier, MRB, är ett samlingsnamn för bakterier som utvecklat resistens mot det antibiotika som ger bästa behandlingseffekt
- Det är en **egenskap** som utvecklas hos vissa vanligt förekommande bakterier
- Asymtomatiskt bärarskap vanligt
- Inte mer sjukdomsframkallande än icke multiresistenta bakterier
- Antibiotika banar väg
- MRB ökar även inom Sverige
- De man brukar tala om är ESBL, MRSA, (VRE, ESBL carba)
- Basala hygienrutiner ska följas som vanligt

Fråga 2 från verksamheten

- **Är det något speciellt att tänka på vid slutstädning när någon med känd multiresistent bakterie ska städas ut från SÄBO?**
- De flesta svar brukar gå att hitta i den här Grundläggande vårdhygieniska rutiner inom kommunalvård- och omsorg

b. Slutstäd av lägenhet SÄBO

Checklista i ordningsföljd

Rummet städas enligt ordningsföljd nedan, först med städduk, rengöringsmedel och vatten alt. Mikrofiberduk/vatten, därefter ytdesinfekteras (tork/engångsduk med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid) säng, ev sängbord, handtag samt alla ytor inne i toalettutrymmet enligt nedan.

	Yta/Objekt som ska rengöras
	Dörrkarmar, dörrhandtag, lysknappar, larmknappar, fönsterbräda, persiennsnöre/handtag
	Byt städduk
	Sängkontroll, dävert, sänggrindar/gavlar, madrass (alla sidor) (sedan desinfektion enligt ovan)
	Byt städduk
	Garderob in- och utvändigt samt klädhängare, medicinskåp
	Byt städduk
	Toalettutrymme (ska sedan desinfekteras enl ovan)
	Dörrkarm, dörrhandtag, lysknapp, larmknapp+ev snöre
	Hållare till M-tork, tvål- spritflaska, kran, handfat
	Byt städduk
	Duschslang, handtag och stril
	Toalettstol samt förhöjningar och pallar
	Golv
	Dammsug eller torkmoppa golv, toalettutrymmet sist
	Torka med fuktmopp, rengöringsmedel och vatten
	När golvet i toalettutrymmet är torrt ytdesinfekteras detta
	Hjälpmedel rengörs innan återlämning

Svar fråga 2

14 Slutstäd av lägenhet, SÄBO

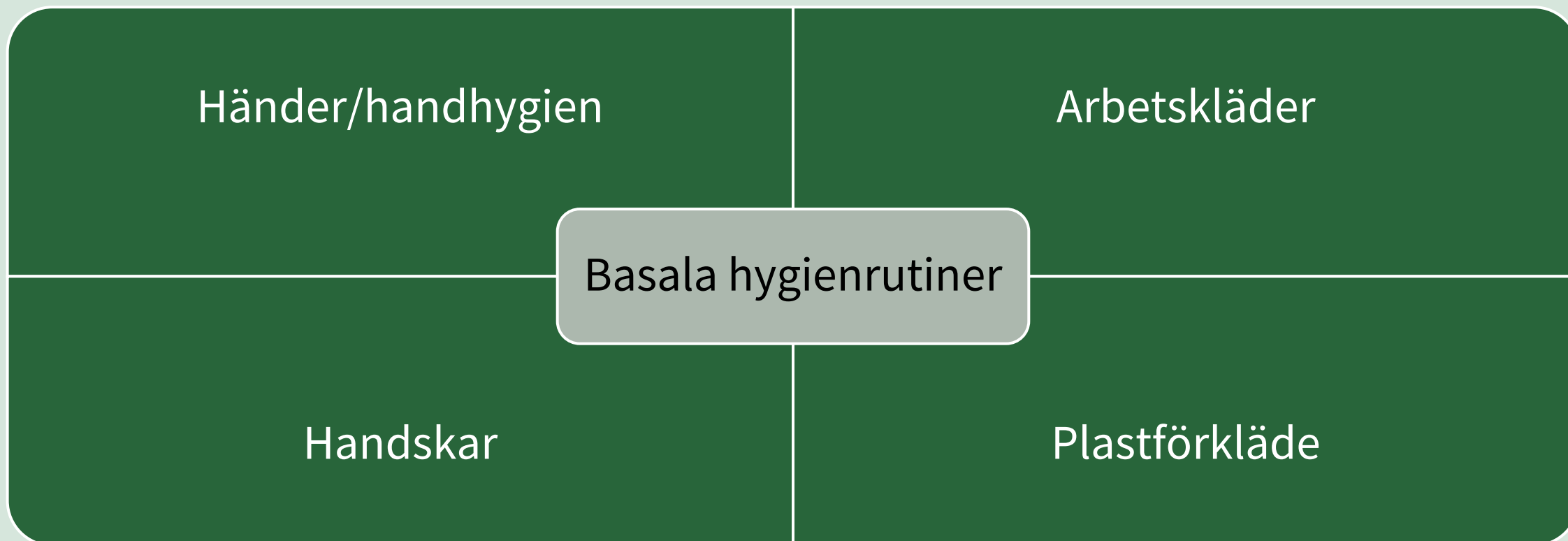
Slutstädning bör utföras av service-/vård-/omsorgspersonal.

- Rengöring genom mekanisk bearbetning (vanligt städ), därefter desinfektion av samtliga ytor med alkoholbaserad ytdesinfektion med tensid.
- Golv rengörs med rengöringsmedel.
- Förpackningar med handskar och förkläden kasseras.
- Madrasser (tex madrasser med överdrag) tvättas om möjligt annars rengörs enligt Vårdhandbokens rutiner, se avsnitt Vårdbädden.
- Är madrassen avtorkningsbar ska även denne rengöras och desinfekteras.

Slutstäd/städ vid känd smitta

Genomförs enligt slutstäd ovan men Virkon används i stället för alkoholbaserad ytdesinfektion med tensid. Detta görs efter att en boende tillfrisknar efter Clostridioides difficile eller magsjuka samt vid utflyttningsstäd efter boende som bär på MRB (multiresistenta bakterier).

Bryt smittvägarna genom goda hygienrutiner

Socialstyrelsens föreskrift 2015:10

- Viktigaste åtgärden för att förebygga/förhindra smittspridning och vårdrelaterade infektioner
- Ska tillämpas i alla vårdssituationer oavsett känd eller okänd smitta
- Gäller all vårdpersonal (undantag personlig ass, vissa LSS)

Basal hygien i vård och omsorg

Socialstyrelsens
författningssamling

Arbetskläder (sosFS 2015:10 +AFS 2018:4)

- Får endast bäras på arbetsplatsen eller vid transport mellan olika arbetsplatser
- Byts varje dag och vid behov om nedsmutsning
- Ska vara kortärmad och sluta ovanför armbågen
- Tvättas på arbetsplatsen
- Det är inte ok att ha långärmat, ej heller upprullade ärmar på tex kofta.

Handtvätt

- Är inte tillräckligt för att avlägsna smittämnen och bryta smittvägar
- Tar tid
- Torkar ut och skadar huden

Händerna ska tvättas med tvål och vatten före desinfektion när

- Händerna blivit synligt smutsiga eller känns smutsiga
- Vid kräkning och diarré

- ❖ Händerna ska tvättas ”så lite som möjligt, men så ofta som nödvändigt”
- ❖ Torka tork och alltid handdesinfektion efter handtvätt

Handdesinfektion

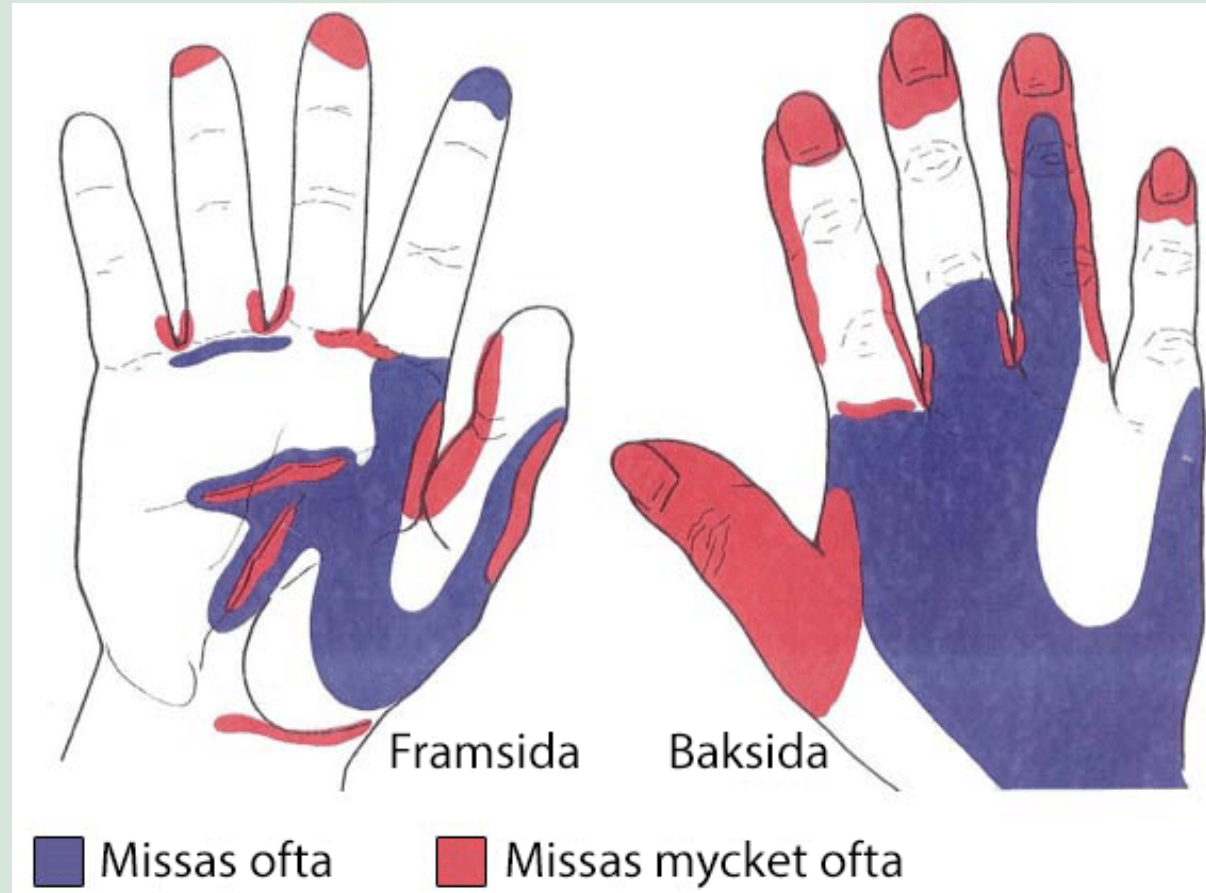
- Direkt före och efter patientkontakt...
- Vid in och utgång från lägenhet
- Före och efter användning av handskar
- Före rent arbete
- Efter orent arbete
- Efter handtvätt

Hur gör man?

- Torra händer innan desinfektion
- 2-3 pumpningar minst
- Arbeta in spriten i 30 sek

Lätt att missa

Handdesinfektion

Fingrar före handdesinfektion

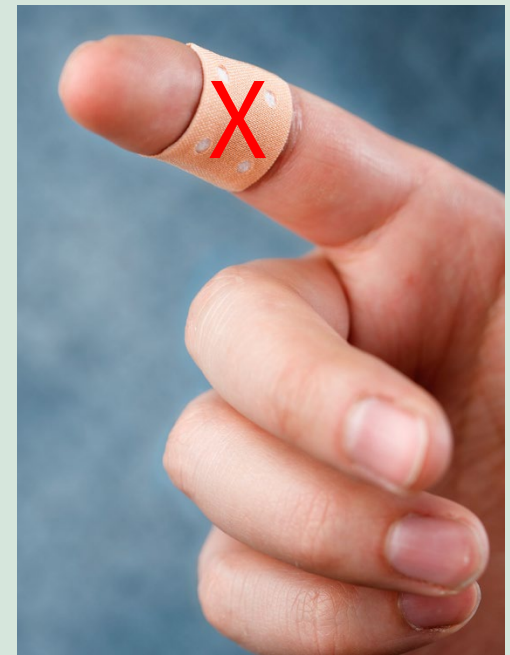
Fingrar efter handdesinfektion

Händer och underarmar

Ska vara fria från:

- Smycken
- Armbandsur
- Bandage/plåster
- Stödskenor eller motsvarande ska inte användas på händer och underarmar
- Ska ha korta naglar som är fria från konstgjort material som nagellack, gelnaglar

Skyddshandskar

När ska de användas?

ska användas om händerna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor

Kalkylera risk- ej slentrianmässig användning

Ska bytas mellan varje vård- eller omsorgsmoment

Hög användning ökar risk för handeksem samt smittspridning

Kom ihåg att ta av direkt efter momentet!

Ta hand om händerna, smörj in med mjukgörande!

Lite mer om handskar

Varför ska handskar användas?

- Renhetsgrad
- Micro perforeringar
- Handdesinfektion före /efter
- Handskförpackning

När behöver handskar användas?

- Nedre hygien, blöjor, KAD, drän
- Munhygien
- Admin. av ögondroppar
- Hur tänker vi kring sår?
- Hantering av rent material?
- Bäddning av säng?
- När jag behöver ta i en patient för att hjälpa hen till sittande?
- Vid hjälp med påklädning?
- Hantering av mat?
- Ta blodprov/blodsocker?

Samt vid

- stickande och skärande föremål
- vissa läkemedel
- vissa kemikalier

Glöm ej att ta av dem direkt efter momentet

Skyddsförkläde

- Vid direktkontakt med patient eller dess omgivning
- Vid risk för kroppsvätska och annat biologiskt material (Hud, hudfragment)
- Engångs
- Tänk på hur man tar av förklädet

Tillägg enligt vårdhandboken

- Långt hår och skägg ska vara uppsatt
- Om huvudduk används ska den fästas ordentligt, vara synligt ren och tvättas regelbundet
- Personal med infekterade sår på fingrar, nagelband, händer eller hud får inte delta i vårdnära patientarbete, inte arbeta med plåster
- Visir eller munskydd med skyddsglasögon ska användas som skydd vid risk för stänk.

Kommentarer från självskattningsblanketter

- Använder handskar även om jag inte kommer i kontakt med kroppsvätskor
- Använder handskar vid alla moment inne hos vårdtagaren.
- Glömmer att ta handsprit direkt jag kommer in till en patient.
- Har några sår på handen. Hade plåster 1 dag då de var öppna.
- Har klocka på mig.

Material att skriva ut finns här- se maj

[Hygienombud - Strama | Vårdgivarwebb RJH](#)

Fall 3 Olle har nyss avslutat en antibiotikakur. Han har nu fått diarré. Ni ska hjälpa honom vid toabesök.

Smittväg?

Vad har han drabbats av?

Isolering

Desinfektera händerna

Handskar

Förkläde

Ta av handskar och förkläde

Tvätta händerna och därefter desinfektera dom. Personal och boende

Fall 5. Emma kommer från sjukhuset. Vid ett urinprov där har det visat sig att hon är bärare av ESBL.

- Hur tänker ni kring detta?
- Smittväg?
- Emma har KAD vilket är en riskfaktor, hur tänker ni kring det?
- Om Emma har diarré vad gäller då?

Ett litet avslutande test

- Ska handskar alltid användas om vårdtagaren har MRSA/ESBL?
- Hur ofta ska jag byta mina arbetskläder?
- Behöver förkläde användas om jag hanterar smutstvätt?
- Får jag arbeta med en kofta om jag fryser?
- Vad gör jag om jag har sår som kräver plåster?
- När ska jag arbeta med munskydd/visir?
- Ska handskar användas vid mathantering?

